

Tiivistelmä julkaisusta *“Lahti SM, Tolvanen MM, Humphris G, Freeman R, Rantavuori K, Karlsson L, Karlsson H. Association of depression and anxiety with different aspects of dental anxiety in pregnant mothers and their partners. Community Dentistry and Oral Epidemiology 2019; Dec 6. <https://doi.org/10.1111/cdoe.12511> [Epub ahead of print]”*

Väestössä yleisen hammashoitopelon taustalla on ulko- ja sisäsyntyisiä tekijöitä. Ulkosyntyiset tekijät voivat olla itse koettuja tai välillisiä, esimerkiksi muilta kuultuja kokemuksia. Sisäsyntyisten tekijöiden on esitetty liittyvän synnynnäiseen alttiuteen psyykkisille oireille, kuten ahdistukselle ja masennukselle. Ahdistuneisuusoireet ovatkin aiemmissa tutkimuksissa olleet johdonmukaisesti yhteydessä hammashoitopelkoon, mutta masennusoireiden osalta tulokset eivät ole yhtä johdonmukaisia. Hammashoitopelkoa arvioivilla mittareilla on voitu kahden osa-alueen avulla erottaa ennakoiva tai toimenpiteisiin liittyvä pelko, joihin ahdistuneisuus- ja masennusoireet ovat olleet yhteydessä eri tavoin.

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli ensinnäkin vahvistaa, löytyykö suomeksi validoidusta hammashoitopelkomittarista (Modified Dental Anxiety Scale, MDAS) nämä kaksi osa-aluetta. Toinen tavoite oli selvittää, onko ennakoiva hammashoitopelko vahvemmin yhteydessä ahdistuneisuus- ja masennusoireisiin kuin toimenpiteisiin liittyvä pelko.

Tutkimus vahvisti MDAS pelkomittarista löytyvän kaksi faktoria: ennakoiva ja toimenpiteisiin liittyvä hammashoitopelko. Ahdistuneisuusoireet olivat suoraan yhteydessä ennakoivaan hammashoitopelkoon, mutta ei toimenpiteisiin liittyvään hammashoitopelkoon, ja tämä yhteys oli hieman vahvempi miehillä kuin naisilla. Masennusoireet olivat suoraan yhteydessä sekä ennakoivaan että toimenpiteisiin liittyvään hammashoitopelkoon, mutta hieman vahvemmin ennakoivaan. Masennusoireiden yhteydet hammashoitopelon osa-alueisiin olivat hieman vahvempia naisilla kuin miehillä. Tutkimustulokset voivat auttaa hammaslääkäreitä tunnistamaan hammashoitopelon osa-alueita helppokäyttöisen pelkomittarin avulla ja sen perusteella suunnittelemaan hoitoa tarkemmin.